

<i>Sygn. akt</i>	<i>III AUa 13/13</i>
------------------	----------------------

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **25 kwietnia 2013 r.**

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

	Przewodniczący:	SSA Bogumiła Burda
	Sędziowie:	SSA Barbara Gonera SSA Roman Skrzypek (spr.)
	Protokolant	st.sekr.sądowy Anna Budzińska

po rozpoznaniu w dniu **25 kwietnia 2013 r.**

na rozprawie

sprawy z wniosku **A. K.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w J.**

o emeryturę

na skutek apelacji wnioskodawcy

od wyroku **Sądu Okręgowego w Krośnie**

z dnia **18 października 2012 r.** sygn. akt **IV U 1268/12**

z m i e n i a zaskarżony wyrok oraz poprzedzającą go decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w J. z dnia 22 czerwca 2012 r. w ten sposób, że przyznaje wnioskodawcy A. K. prawo do emerytury od dnia 13 listopada 2012 r.

Sygn. Akt III AUa 13/13

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w J. decyzją z dnia 22 czerwca 2012 roku przywołując brzmienie przepisów art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jak i § 4

rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze stwierdził brak prawa wnioskodawcy A. K. do emerytury w wieku obniżonym z uwagi na niewykazanie posiadania co najmniej 25 – letniego stażu ubezpieczeniowego, jak i rozwiązania stosunku pracy. Według organu rentowego okres pracy wnioskodawcy w gospodarstwie rolnym rodziców od 3 czerwca 1968r. do 5 marca 1971r. nie można uwzględnić do stażu pracy, bowiem wnioskodawca nie świadczył tej pracy w wymiarze co najmniej 4 godzin dziennie.

W odwołaniu od wskazanej uprzednio decyzji wnioskodawca A. K. wniósł o jej zmianę poprzez ustalenie prawa do żądanego świadczenia emerytalnego. Wnioskodawca wskazał, iż do okresu stażu ubezpieczeniowego ustalonego przez organ rentowy należy doliczyć okres jego pracy w gospodarstwie rolnym rodziców przypadający po ukończeniu przez niego 16 lat życia w latach (...)

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w J. wniósł o oddalenie odwołania podtrzymując swoją tezę o prawidłowości wydanej decyzji.

Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Krośnie wyrokiem z dnia 18 października 2012 roku oddalił odwołanie wnioskodawcy. Na podstawie przedłożonych dokumentów organ rentowy uznał za udowodniony łączny okres ubezpieczenia wnioskodawcy wynoszący na dzień 1 stycznia 1999r.: 23 lata i 27 dni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym 18 lat i 22 dni pracy w warunkach szczególnych.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że bezspornym jest, iż wnioskodawca urodzony w dniu (...) i pozostający nadal w stosunku pracy złożył w organie rentowym wniosek o przyznanie emerytury w obniżonym wieku dołączając dokumentację obrazującą jego staż ubezpieczeniowy. W ramach tej ostatniej było zaświadczenie z dnia 30 kwietnia 2012r. potwierdzające zatrudnienie w (...) Sp. z o.o. w K..

Przywołując treść art. 184 ust. 2 oraz art. 100 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych Sąd Okręgowy zauważył, iż jednym z warunków skutecznego ubiegania się o żądane świadczenie emerytalne przez pracownika jest rozwiązanie przez niego stosunku pracy.

Tymczasem – jak to wynika z dokumentacji, jak i z zeznań samego wnioskodawcy – wnioskodawca nadal pozostaje w pracowniczym zatrudnieniu. Tym samym nie sposób uznać, iż spełnił on wszystkie warunki świadczenia emerytalnego. Ponadto Sąd pierwszej instancji zauważył, iż nie badał czy wnioskodawca spełnił kolejny zakwestionowany przez organ rentowy warunek posiadania co najmniej 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych po ewentualnym zaliczeniu okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców.

Powyższy wyrok zaskarżył apelacją wnioskodawca zarzucając orzeczeniu nieprawidłowość ustalenia braku spełnienia warunków świadczenia emerytalnego. Zarzucił wyrokowi :

- obrazę przepisów prawa materialnego , w szczególności art. 184 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z FUS;

- nierozpoznanie istoty sprawy, co przejawiało się w zaniechaniu zbadania przez Sąd I instancji , czy spełnia wszystkie przesłanki nabycia prawa do emerytury i wniósł

o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu ze świadectwa pracy z dnia 12 listopada 2012r. na okoliczność spełnienia warunków do nabycia prawa do emerytury

w szczególności na okoliczność rozwiązania stosunku pracy oświadczając, że powołanie tego dowodu pojawiło się dopiero na etapie postępowania apelacyjnego , ponieważ wnioskodawca uzyskał je już po dacie wydania orzeczenia przez Sąd I instancji.

Wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i przyznanie emerytury, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach instancji odwoławczej.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie zważył co następuje:

Apelację wnioskodawcy należy uznać w nowym stanie faktyczno-prawnym stworzonym po dokonaniu dokładnej analizy całości dokumentacji dotyczącej stażu ubezpieczeniowego za usprawiedliwioną.

Na wstępie niniejszych rozważań należy zauważyć, iż przedmiotem postępowania była kwestia uprawnień wnioskodawcy do świadczenia emerytalnego w obniżonym wieku z tytułu powoływania się przez wnioskodawcę na spełnienie przesłanek wymienionych w art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Podane normy umożliwiają skuteczne ubieganie się o emeryturę po wykazaniu stażu emerytalnego (tj. okresów składkowych

i nieskładkowych) w wymiarze 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn w wieku obniżonym o pięć lat od wieku powszechnego (czyli 55 lat w przypadku kobiet i 60 lat dla mężczyzn) po wykazaniu posiadania do dnia wejścia w życie ustawy tj. do dnia 1 stycznia 1999 roku co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, jak i po spełnieniu przesłanki rozwiązania stosunku pracy przez ubezpieczonych będących pracownikami oraz pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego lub złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym za pośrednictwem ZUS na dochody budżetu państwa. Z ustaleń dokonanych i nie kwestionowanych przez organ rentowy wynika, że wnioskodawca posiada wymagany staż pracy w warunkach szczególnych, osiągnął wiek 60 lat życia oraz spełnił warunek dotyczący przekazania środków zgromadzonych otwartym funduszu emerytalnym do budżetu państwa. Kwestiami spornymi było natomiast to, czy wnioskodawca legitymuje się co najmniej dwudziestopięcioletnim stażem ubezpieczeniowym całości mieszczącym się do dnia wejścia w życie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jak i fakt braku rozwiązania przez wnioskodawcę stosunku pracy zarówno na datę złożenia wniosku emerytalnego, jak i wydania decyzji przez organ rentowy oraz wyroku przez Sąd pierwszej instancji. Ta ostatnia okoliczność stała się jedynym i bezpośrednim powodem oddalenia odwołania przez Sąd Okręgowy w Krośnie. Już na etapie postępowania apelacyjnego wnioskodawca przedstawił świadectwo pracy wystawione przez jego ostatniego pracodawcę tj. (...) Sp. z o.o.

w K. potwierdzające rozwiązanie stosunku pracy z dniem 12 listopada 2012r. na mocy porozumienia stron.

Należy zauważyć, że nowelizacja przepisu art. 184 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych dokonana ustawą z dnia 11 maja 2012 roku o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw i obowiązująca od dnia 1 stycznia 2013 roku przedmiotowy warunek rozwiązania stosunku pracy zniósła. Powyższe jak i wymóg uwzględnienia także w postępowaniu apelacyjnym treści art. 316 § 1 k.p.c. nakazującego branie pod uwagę zmian w stanie faktycznym i prawnym sprawy wpływających na treść rozstrzygnięcia spowodował konieczność dokonania samodzielnych ustaleń instancji odwoławczej w pełnym zakresie (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 stycznia 2012 roku w sprawie sygn. akt II UK 117/11 opublikowany w LEX nr 1130393). Pozwalają one na ustalenie, iż na datę wyrokowania w postępowaniu apelacyjnym wnioskodawca spełnił warunek rozwiązania stosunku pracy przy czym nastąpiło to już w dniu 12 listopada 2012 roku (a więc przed wejściem w życie wspomnianej nowelizacji).

Kolejną kwestią wymagającą przesądzenia było dokonanie ustaleń w zakresie wykazania przez wnioskodawcę spełnienia warunku ogólnego stażu ubezpieczeniowego.

Sąd Apelacyjny powziął decyzję o uzupełnieniu na podstawie art. 382 kpc postępowania dowodowego i przeprowadził dowód z zeznań świadków: Z. K.

i C. O., jak i samego wnioskodawcy.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego zostało jednoznacznie wykazane zeznaniami w/w świadków, że wnioskodawca w okresie od (...) do (...) niewątpliwie pracował w gospodarstwie rolnym swoich rodziców i był główną osobą, która najwięcej z rodziny pracowała w tym gospodarstwie rolnym.

Niewątpliwie na podstawie zeznań słuchanych przed tut. Sądem świadków należy ustalić, iż wnioskodawca po ukończeniu szkoły podstawowej pracował w gospodarstwie rolnym rodziców w latach (...) Jego rodzice byli posiadaczami gospodarstwa rolnego o pow. (...) ha, w którym wnioskodawca w podanych poprzednio okresach pracował stale i pełnym wymiarze czasu pracy. Ojciec pracował zawodowo, a matka była ciężko chora, natomiast

pozostałe rodzeństwo pracowało, bądź uczyło się. Powyższe ustalenia wynikają zarówno z dokumentacji obrazującej jego zameldowanie, jak i fakt posiadania przez rodziców gospodarstwa rolnego oraz z oświadczenia i zeznań świadków mieszkających w sąsiedztwie i znacznie starszych od wnioskodawcy.

Powyższe dowody należy uznać za wiarygodne. Brak jest bowiem jakichkolwiek danych, które rodziłyby wątpliwości dotyczące ustaleń wynikających z ich treści. Przy ich ocenie nie sposób bowiem pominąć ówczesnych realiów społecznych, które dopuszczały, a nawet zobowiązywały młodzież w wieku wnioskodawcy do wykonywania pracy w gospodarstwie rolnym posiadanym przez ich rodziców szczególnie w okresie nasilenia robót czyli np. w czasie wakacji szkolnych. Ta praca wnioskodawcy spełnia wymogi określone w art. 10 ust. 1 pkt 3 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Łącznie podany okres wynosi 2 lata, 9 miesięcy i 2 dni i podlega zaliczeniu w zakresie niezbędnym do uzupełnienia wymaganego okresu 25 lat składkowych i nieskładkowych.

Należy w tym miejscu zauważyć, iż tematyka charakteru pracy w gospodarstwie rolnym również w okresie wakacji i wymogów jej stawianych dla jej uwzględnienia w stażu ubezpieczeniowym nie stanowi nowości w orzecznictwie czego dowodem są orzeczenia zarówno Sądu Najwyższego jak i sądów powszechnych (np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 grudnia 2000 roku w sprawie sygn. akt II UKN 155/00 opublikowany w OSNAPiUS 2002/16/394 oraz wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 31 sierpnia 2006 roku w sprawie sygn. akt III AUa 397/06 opublikowany w LEX nr 2534667).

Reasumując Sąd Apelacyjny – mając na uwadze treść art. 316 § 1 k.p.c. jak i przepisu art. 382 k.p.c. oraz na podstawie dokonanych przez siebie ustaleń w oparciu o dokumentację zalegająca w aktach organu rentowego oraz dowody przeprowadzone przez Sąd pierwszej instancji po przyjęciu ich pełnej miarodajności dla ustaleń faktycznych sprawy – uznał konieczność dokonania stosownej zmiany wydanego w sprawie przez Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Krośnie wyroku przy przyjęciu, iż dopiero na etapie postępowania apelacyjnego wnioskodawca w sposób prawidłowy i skuteczny wykazał spełnienie wszystkich warunków świadczenia emerytalnego z art. 32 i 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Orzeczenie Sądu Apelacyjnego znajduje swoją podstawę prawną w treści powołanych przepisów prawa i art. 386 § 1 k.p.c. w związku z art. 477¹⁴ § 2 k.p.c.